

LA INSTITUCIONALITZACIÓ DE L'APRENTATGE SERVEI A LA UNIVERSITAT ESPANYOLA

PERE SOLER MASÓ, PILAR ALBERTÍN CARBO, JAUME BELLERA SOLÀ, ANNA BONMATÍ TOMÀS, RAQUEL HERAS COLÀS, MARIONA MASGRAU JUANOLA*

Introducció

L'aprenentatge servei (ApS) és una pràctica educativa que integra el servei a la comunitat en l'aprenentatge de continguts, competències, habilitats i valors, amb l'ajuda de la pràctica reflexiva. Té una tradició important i un arrelament significatiu en universitats de diferents països. Aquesta pràctica, obre una oportunitat extraordinària per donar resposta a l'anomenada **tercera missió** o **responsabilitat social** que ha de desenvolupar la universitat.

Objectius

- Mostrar quin és el procés i el grau d'implantació i institucionalització de l'ApS a les universitats espanyoles.
- Reflexionar sobre l'estat de l'ApS en l'àmbit universitari a partir de les dimensions de filosofia i missió, el paper dels docents, el paper dels estudiants, els socis comunitaris i el suport institucional.
- Formular propostes que ajudin a millorar la posició i la consolidació d'aquesta pràctica educativa en el context universitari.

Metodologia

L'estudi parteix de la tramesa d'un qüestionari electrònic a partir de la rúbrica de Furco (2011) a informants clau de diferents universitats, seleccionats entre els membres que componen la Red Universitaria Española de ApS (ApS-U). En total es valoren vint-i-dos factors a partir de tres possibles etapes d'institucionalització en les que es pot ubicar la universitat:

Etapa I. Creació de massa crítica: La universitat comença a reconèixer l'ApS i a construir-ne les bases de suport. **Etapa II. Construcció de qualitat:** La universitat es focalitza a assegurar el desenvolupament d'activitats d'ApS de qualitat, de manera que aquestes es prioritzen en relació a la quantitat. **Etapa III. Consolidació institucional:** La universitat té institucionalitzat l'ApS.

Resultats i discussió

El qüestionari ha estat respost per vint universitats. Els resultats mostren que la majoria de factors pertanyen a l'Etapa I. Reflecteixen que la pràctica de l'ApS a nivell universitari és recent, fet que fa replantejar l'adequació d'aquest instrument d'avaluació creat als EUA en el nostre context. Caldria parlar d'una etapa 0 – *desvinculació de l'ApS*–. Tot i així, més de la meitat de les universitats espanyoles tenen professorat implicat i vinculat a aquesta pràctica. La valoració, estímul i reconeixement d'aquest professorat pot ser clau en la implantació de l'ApS.

El finançament és inestable, tot i la bona entesa amb les entitats socials amb qui les universitats treballen.

El 30% de les universitats considera que té una bona oferta de propostes d'ApS però aquestes es concentren en determinades titulacions i cursos.

Les dades obtingudes proporcionen una primera avaluació de la institucionalització de l'ApS a les universitats espanyoles i poden ser un punt de partida per avançar en la implantació d'aquesta pràctica a la universitat.

Furco, A. (2011). Rúbrica de autoevaluación para la institucionalización del aprendizaje-servicio en la educación superior (revisión 2003). *Educación Global Research*, 0, 77-88.

Nombre i percentatge d'universitats que han participat en l'estudi:

Universitats	Nombre universitats	%
Espanyoles	75	100%
Pertanyen a la Red ApS-U	41	55% del total
Han acceptat participar en l'estudi	32	78% de la Red ApS-U
Responen el qüestionari electrònic	20	62,5% rúbrica enviades 49% universitats Red ApS-U 26,7% universitats espanyoles

